

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 5. listopada 2023.
(OR. en)

13867/23

ENER 531

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine
DEPREZ

Datum primitka: 5. listopada 2023.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: COM(2023) 572 final

Predmet: IZVJEŠĆE KOMISIJE VIJEĆU I EUROPSKOM PARLAMENTU o
preispitivanju primjene Uredbe (EU) 2017/1938

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 572 final.

Priloženo: COM(2023) 572 final

Bruxelles, 5.10.2023.
COM(2023) 572 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE VIJEĆU I EUROPSKOM PARLAMENTU

o preispitivanju primjene Uredbe (EU) 2017/1938

{SWD(2023) 323 final}

Izješće o Uredbi (EU) 2017/1938 o sigurnosti opskrbe plinom

1. Uvod

Cilj je Uredbe (EU) 2017/1938 o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom („**Uredba o sigurnosti opskrbe plinom**”) spriječiti potencijalne poremećaje u opskrbi plinom i reagirati na njih. U njoj se utvrđuje okvir za pripravnost EU-a na izvanredne situacije i otpornost na poremećaje u opskrbi plinom.

U članku 17. Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom Komisiji se povjerava zadaća da na temelju ocjena planova prevencije i interventnih planova država članica donese zaključke o mogućim sredstvima za povećanje sigurnosti opskrbe plinom na razini Unije i da do 1. rujna 2023. podnese **izješće** Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni te uredbe te, prema potrebi, zakonodavne prijedloge za izmjenu te uredbe.

U prethodnih šest godina, tj. od donošenja Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom, situacija u pogledu sigurnosti opskrbe plinom znatno se promijenila, prvenstveno 2022. nakon ruske invazije na Ukrajinu, zbog koje je Europska komisija donijela **plan REPowerEU**¹ radi uštede energije, ubrzanja prelaska na čistu energiju i diversifikacije opskrbe energijom u EU-u kako bi što prije svela ovisnost o ruskom plinu na najmanju moguću mjeru.

Stoga je **uvoz ruskog plina u velikoj mjeri zamijenjen** opskrbom od alternativnih opskrbljivača u obliku dodatnog uvoza plinovodima od pouzdanih partnera, a prije svega znatnim povećanjem uvoza ukapljenog prirodnog plina (UPP) (50 milijardi m³, odnosno 73-postotno povećanje u 2022. u odnosu na prethodnu godinu). Prije rata uvoz iz Rusije činio je oko 50 % uvoza plinovodima u EU, no taj je udio sad ispod 10 %, što pokazuje da je lani došlo do nezapamćene promjene plinskog sustava EU-a.

EU je u sklopu plana REPowerEU donio i **revidiranu Uredbu (EU) 2023/435**, koja državama članicama omogućuje da pod strogim uvjetima u okviru svojih poglavlja o planu REPowerEU financiraju ulaganja u plinsku infrastrukturu kako bi se diversifikacijom odmaknule od ruskog plina i postigle neposrednu sigurnost opskrbe plinom.

EU je osim plana REPowerEU donio i skup uredbi kao što su **Uredba o skladištenju plina (EU) 2022/1032**, u kojoj je utvrđen cilj punjenja skladišta do 90 %, privremena **Uredba o smanjenju potražnje (EU) 2022/1369** i njezino produljenje (Uredba (EU) 2023/706), u kojima je utvrđen cilj 15-postotnog smanjenja potražnje za plinom, te privremena **Uredba o solidarnosti (EU) 2022/2576**, kojom je, među ostalim, osigurana pravna osnova za zajedničku kupnju plina te pojačana pravila solidarnosti u slučaju izvanrednog stanja. Te su uredbe donesene kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe plinom i nadopunjuju postojeću Uredbu o sigurnosti opskrbe plinom.

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483>

Kako bi se u EU-u **postupno ukinuo ruski plin**, treba se posebno usredotočiti na kontinuiranu **diversifikaciju opskrbe**. To će dovesti do **sve veće važnosti UPP-a** i povećanja ovisnosti o globalnom tržištu UPP-a u predstojećim godinama.

Osim toga, dugoročno se očekuje da će se potražnja za plinom smanjivati različitim tempom u različitim sektorima i državama članicama, što bi moglo dovesti do **promjenjiva profila potražnje** u EU-u. U budućoj strukturi sigurnosti opskrbe nužno je uzeti u obzir i poduprijeti aktualna nastojanja u području **dekarbonizacije** kontinuiranom elektrifikacijom te sve veću važnost **biometana** i **vodika**. Za to je potrebna integrirana strategija za buduću razgradnju i prenamjenu infrastrukture kako bi se ostvario uredan prelazak kojim se jamči sigurnost opskrbe prirodnim plinom, biometanom i vodikom.

Stoga će se struktura sigurnosti opskrbe EU-a trebati nastaviti prilagođavati promjenama u nadolazećim godinama i desetljećima.

Ovo se izvješće donosi kako bi se ispunili pravni zahtjevi iz članka 17. Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom. Vrijeme njegova donošenja donekle je prilagođeno kako bi se uskladilo s **tekućim radom u povezanim područjima**, posebno uzimajući u obzir da se člankom 30. Uredbe o solidarnosti predviđa da Europska komisija do 1. listopada 2023. preispita tu uredbu².

Nadalje, suzakonodavci trenutačno raspravljaju o odredbama povezanim sa sigurnošću opskrbe u okviru **paketa mjera za tržište vodika i dekarboniziranog plina**³.

2. Komisijina ocjena planova prevencije i interventnih planova država članica

U skladu s člankom 17. Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom Komisija mora dostaviti izvješće na temelju svojih ocjena ažuriranih planova prevencije i interventnih planova.

Države su članice 2019. Komisiji dostavile svoje planove prevencije i interventne planove, koje je Komisija ocijenila i donijela više mišljenja⁴ u kojima je navela konkretne preporuke i elemente planova koje bi trebalo poboljšati. Isti postupak trebao bi se ponoviti 2023. zbog obveze redovitog ažuriranja planova svake četiri godine u skladu s člankom 9. stavkom 11. i člankom 10. stavkom 2. Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom, pri čemu su države članice do ožujka 2023. obvezne dostaviti ažurirane planove. Međutim, Komisija je u trenutku sastavljanja ovog teksta primila oba plana samo od sedam država članica, od kojih većinu u lipnju i srpnju

---

² Poglavlje IV. Uredbe o solidarnosti odnosi se na privremene mjere primjenjive u slučaju izvanrednog stanja s plinom. Njome se dopunjuje Uredba o sigurnosti opskrbe plinom.

³ https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/market-legislation/hydrogen-and-decarbonised-gas-market-package_en. Za više pojedinosti vidjeti odjeljak 3.7.

⁴ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/commissions-opinions-preventive-action-plans-and-emergency-plans_en

2023.⁵ Stoga će se ocjena Komisije temeljiti na planovima prevencije i interventnim planovima dostavljenima 2019. te na iskustvima stečenima prethodnih godina. S obzirom na to da većina ažuriranih planova nije dostavljena, Komisija je osim toga poslala upitnik radi savjetovanja s članovima Koordinacijske skupine za plin o odredbama Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom.

Podrobnije obrazloženje konteksta i sadržaja odredbi te dodatne pojedinosti o Komisijinu preispitivanju odredbi Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom dostupni su u radnom dokumentu službi Komisije SWD(2023) 323.

3. Preispitivanje Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom te moguća sredstva za povećanje sigurnosti opskrbe plinom i pouke izvučene iz plinske krize

3.1. Koordinacijska skupina za plin

Pravna osnova Koordinacijske skupine za plin (GCG) proizlazi iz članka 4. Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom, u kojem je navedeno da Komisija predsjedava GCG-om i da je on sastavljen od predstavnika država članica, ACER-a, ENTSOG-a i tijela koja predstavljaju industrije i potrošače. Komisija može u dogovoru s državama članicama odlučivati o sastavu GCG-a kako bi bio u potpunosti reprezentativan.

GCG se 2022. sastao 24 puta, što je rekordan broj sastanaka. Raspravljao je o najnovijim događajima povezanim sa sigurnosti opskrbe plinom u kontekstu ruske invazije na Ukrajinu i posljedičnim poremećajima u opskrbi plinom. Osim toga, olakšala se razmjena primjera najboljih praksi povezanih s nacionalnim preventivnim i hitnim mjerama, kao i sljedećih koraka za mjere na razini EU-a za povećanje pripravnosti, čime je Komisija dobila ključne informacije za donošenje novih zakonodavnih prijedloga.

Predstavnici GCG-a u svojim su odgovorima na upitnik Komisije iz svibnja 2023. naveli da su zadovoljni radom skupine te posebno **pohvalili njezin prilagodljiv i fleksibilan format.**

Osim toga, Komisija je **trećim zemljama** poslala *ad hoc pozive* na sastanak GCG-a radi razmjene mišljenja o sigurnosti opskrbe plinom. Više država članica izrazilo je pozitivno mišljenje o daljnjem i učestalijem pozivanju zemalja opskrbljivača ili tranzitnih zemalja.

3.2. Infrastrukturni standard

U članku 5. Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom propisano je da u slučaju poremećaja najveće pojedinačne plinske infrastrukture (N-1) države članice moraju osigurati da se može zadovoljiti ukupna potražnja za plinom na dan iznimno visoke potražnje. To podrazumijeva obvezu

---

⁵ Početkom lipnja 2023. državama članicama koje nisu dostavile planove prevencije, interventne planove i procjene rizika poslani su upiti putem sustava EU Pilot. Za dodatne pojedinosti vidjeti odjeljke 3.4.1. i 3.5. priloženog radnog dokumenta službi Komisije.

omogućivanja trajnog fizičkog dvosmjernog kapaciteta na svim spojnim plinovodima između država članica osim ako nije odobreno izuzeće.

Ispitanici upitnika koji je poslan GCG-u naveli su da je infrastrukturni standard dobar poticaj za zadovoljavajuće infrastrukturne kapacitete, posebice za **olakšanje obrnutih protoka plina od zapada prema istoku** koji su se pojavili 2022. nakon ruske invazije na Ukrajinu. Drugi su istaknuli da je taj pristup koji se temelji na infrastrukturi potrebno dopuniti većim naglaskom na opskrbi, npr. uvođenjem komplementarnih diversifikacijskih standarda. Mogu se razmotriti dodatne odredbe kako bi se spriječile buduće ranjivosti pojedinačnog dobavljača. To bi se moglo postići dodatnom **razmjenom informacija** u okviru članka 14. ili dodatnim **standardom S-1**, pri čemu treba pronaći ravnotežu između koristi za sigurnost i potencijalnih troškova ili neučinkovitosti.

Ispitanici upitnika naveli su da bi se, iako bi stroži standardi mogli pomoći u povećanju sigurnosti opskrbe, trebalo ponajprije usredotočiti na **izbjegavanje rizika od stvaranja neupotrebljive imovine**.

3.3. Standard opskrbe i zaštićeni kupci

U članku 6. Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom utvrđuje se **standard opskrbe**, koji podrazumijeva da države članice od poduzeća za prirodni plin zahtijevaju da poduzmu mjere za osiguravanje opskrbe plinom zaštićenih kupaca u unaprijed određenim okolnostima.

Zaštićeni kupci prema definiciji iz članka 2. stavka 5. uključuju kućanstva. Nadalje, države članice mogu pod određenim uvjetima uključiti: 1. mala i srednja poduzeća, 2. temeljne socijalne usluge i 3. centralizirano grijanje. Međutim, 2022. je za vrijeme energetske krize uloga dobrovoljnog smanjenja potražnje u svim sektorima postala sve važnija. Stoga je Uredbom o solidarnosti uvedena mogućnost da država članica poduzme mjere za smanjenje potrošnje zaštićenih kupaca koja nije ključna.

Brojne države članice navele su da nemaju većih problema s provedbom standarda opskrbe. Neke države članice upozorile su na poteškoće u procjeni potražnje zaštićenih kupaca. Neki su ispitanici smatrali da bi bilo korisno **dodatno uskladiti definiciju zaštićenih kupaca** na razini EU-a, pri čemu je potrebno uzeti u obzir nacionalne posebnosti.

Više ispitanika navelo je da smatraju da bi **ograničenje potrošnje zaštićenih kupaca koja nije ključna** (trenutačno predviđeno u Uredbi o solidarnosti) trebalo biti trajno jer omogućuje dodatnu fleksibilnost pri ispunjavanju ciljeva sigurnosti opskrbe.

Budući da bi se potražnja za plinom u kućanstvima u nekim državama članicama mogla postupno ukinuti prije nego u drugim sektorima, u budućnosti bi moglo biti potrebno ponovno razmotriti definiciju zaštićenih kupaca radi prilagodbe promjenjivu profilu potražnje uz istodobno zadovoljavanje stambenih potreba, posebno u pogledu potrošnje plina ugroženih potrošača.

3.4. Procjene rizika i regionalne skupine za rizik

Kako bi se pripremilo za moguće rizike za sigurnost opskrbe, u Uredbi o sigurnosti opskrbe plinom uspostavlja se struktura procjena rizika i regionalnih skupina za rizik utvrđena u članku 7. i prilogima I., IV. i V. toj uredbi.

Struktura počinje simulacijom poremećaja u opskrbi plinom i infrastrukturi na razini EU-a koju provodi ENTSOG, nakon čega države članice provode nacionalnu procjenu rizika i zajedničku procjenu rizika u posebnim regionalnim skupinama za rizik, koje odgovaraju glavnim koridorima za opskrbu.

Prve zajedničke i nacionalne procjene rizika provedene su 2018. i trebale bi se ažurirati svake četiri godine. Zbog problema s kojima su se suočile 2022. tijekom energetske krize više država članica navelo je da **nemaju dovoljan administrativni kapacitet** za vođenje skupina za rizik ili provedbu procjena rizika na vrijeme.

Međutim, te procjene rizika te povezani planovi prevencije i interventni planovi presudni su za pripravnost EU-a za sljedeću zimu i godine koje slijede.

Zbog izvanredne krize u 2022. Komisija prvotno nije pokrenula postupke zbog povrede. Međutim, zbog nedostatka napretka i neophodnosti pripreme za zimu u 2023./2024. Komisija je sredinom lipnja 2023. odlučila pokrenuti 26 postupaka EU Pilot kako bi osigurala da države članice izrade i dostave procjene rizika, planove prevencije i interventne planove.

Iz iskustva stečenog pri ažuriranju procjena rizika i radu skupina za rizik, kao i iz povratnih informacija dobivenih od članova GCG-a, uz nedovoljan administrativni kapacitet država članica pojavila su se i brojna druga pitanja:

- čini se da trenutačni regionalni pristup **skupinama za rizik više nije svrsishodan** zbog nove geopolitičke situacije, veće važnosti UPP-a i manje uloge određenih koridora za opskrbu plinovodima,
- više ispitanika **predložilo je pristup na razini EU-a**, po mogućnosti uz regionalne analize osjetljivosti, s povećanom ulogom Zajedničkog istraživačkog centra Komisije.

3.5. Planovi prevencije i interventni planovi

Cilj je planova prevencije spriječiti nastanak kriza te se oni temelje na nacionalnim i zajedničkim procjenama rizika, dok se u interventnim planovima navode postupci, odgovornosti i mjere koje treba poduzeti za vrijeme krize.

Osim elemenata navedenih u odjeljku 2. Komisija smatra da je potrebno dodatno razmotriti sljedeće točke koje trenutačno nisu obvezne u skladu s Uredbom o sigurnosti opskrbe plinom:

- napredak u **postupnom ukidanju ruskog plina** te opis i predviđanje napora za **diversifikaciju** kao dio opisa nacionalnog plinskog sustava. To bi se moglo olakšati i pojačanom razmjenom informacija na temelju članka 14.,

- procjenu **promjenjive raščlambe potrošnje plina**,
- osim uloge domaće proizvodnje (što uključuje biometan) dodatno bi trebalo razmotriti bi li trebalo uključiti nacionalne **strategije za vodik**. To je posebice važno ako utječe na sigurnost opskrbe plinom ili zamjenu potražnje za plinom u kontekstu stvaranja sigurnog europskog tržišta vodika.

Interventni planovi koji su primljeni otkad je ova Uredba stupila na snagu općenito bi se mogli poboljšati u skladu s preporukama iz mišljenja Komisije, no testiranje solidarnosti („probna vježba”) koje su u prosincu 2022. zajedno proveli Komisija, države članice i ENTSOG potvrdilo je važnu ulogu interventnih planova u omogućivanju brzog i učinkovitog odgovora na izvanrednu situaciju. Države članice potvrdile su da je iznimno važno da Komisija provjeri sadržavaju li interventni planovi mjere koje bi mogle imati prekogranične učinke, kao što su mjere kojima se ograničavaju prekogranični protok ili kapacitet.

Kako je podrobnije opisano u priloženom radnom dokumentu službi Komisije SWD(2023) 323, najvažniji elementi koji su nedostajali u planovima prevencije su:

- (1) pojedinosti o savjetovanju s dionicima;
- (2) informacije o standardu opskrbe (i njegovoj provedbi) i informacije o infrastrukturnom standardu;
- (3) netočne informacije o zaštićenim kupcima (i njihovoj solidarnosti);
- (4) pojedinosti o regionalnom i nacionalnom plinskom sustavu;
- (5) nedovoljne procjene učinka preventivnih mjera na gospodarstvo, unutarnje tržište, potrošače i okoliš.

S druge strane, glavni nedostatak interventnih planova bilo je nepotpuno regionalno poglavlje, među ostalim nedostatak aranžmana o solidarnosti, i nepostojanje brojčano izraženog učinka mjera. Komisija smatra da bi države članice trebale ispraviti navedene nedostatke, kao što je već istaknula u mišljenjima donesenima 2019.

3.6. Odgovornosti na različitim kriznim razinama

Jedna od glavnih odredbi Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom je uspostavljanje različitih kriznih razina na nacionalnoj razini i razini EU-a iz članka 11., u kojem su definirane sljedeće tri nacionalne krizne razine: 1. rano upozoravanje, 2. uzbunjivanje i 3. izvanredno stanje.

Osim toga, Komisija može proglasiti regionalno izvanredno stanje ili izvanredno stanje na razini EU-a, tijekom kojeg je Komisija odgovorna za koordinaciju. U Uredbi o smanjenju potražnje (EU) 2022/1369 privremeno je uspostavljena i razina uzbunjivanja na razini EU-a.

Tijekom energetske krize 2022. i posebice tijekom probne vježbe koja je provedena u prosincu 2022. smatralo se da bi se razina izvanrednog stanja na razini EU-a trebala dodatno definirati i da su kriteriji za proglašavanje regionalnog izvanrednog stanja ili izvanrednog stanja na razini EU-a nejasni. U upitniku dostavljenom GCG-u neke države članice navele su da bi bilo korisno

uspostaviti interventni plan EU-a, posebice kako bi se pojasnile uloge i odgovornosti tijela EU-a i nacionalnih tijela u izvanrednom stanju.

Nadalje, u Uredbi o smanjenju potražnje (EU) 2022/1369 razina uzbunjivanja na razini EU-a utvrđena je kao odgovor na rusku invaziju na Ukrajinu, čime bi se države članice obvezalo na obvezno 15-postotno smanjenje potražnje za plinom. Ta će uredba prestati važiti krajem ožujka 2024., stoga bi trebalo razmotriti je li **uzbunjivanje na razini EU-a dugoročno korisno**. GCG je dostavio povratne informacije putem upitnika u kojem je izrazio spremnost za zadržavanje tog mehanizma, ali da to ovisi o mjerama koji bi se time aktivirale. Neki su ispitanici naveli da bi aktivacija i naknadne mjere mogli biti povezani s punjenjem skladišta. Drugi su spomenuli da bi se mjere povezane s uzbunjivanjem na razini EU-a trebale, kao i 2022., odnositi na percentil smanjenja potražnje i da bi se postotak trebao prilagoditi predmetnoj krizi.

Osim toga, iako se člankom 12. stavkom 5. točkom (a) Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom propisuje da države članice ne mogu neopravdano ograničiti prekogranične protoke plina, postupak koji bi slijedio usred krize mogao bi trajati do tjedan dana. Stoga su člankom 25. Uredbe o solidarnosti uvedene dodatne **zaštitne mjere za osiguravanje prekograničnih protoka** koje Komisiji omogućuju da od predmetne države članice zahtijeva promjenu mjera s trenutačnim učinkom. Većina ispitanika upitnika koji je poslan GCG-u smatra da su zaštitne mjere za prekogranične protoke korisne i nakon isteka privremene Uredbe (EU) 2022/2576 zahvaljujući novim odredbama iz članka 25. ili zbog toga što smatraju da se odredbe iz članka 12. stavka 5. već sad trebaju poštovati u svim slučajevima.

3.7. Solidarnost

U članku 13. Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom utvrđeni su zahtjevi mehanizma solidarnosti. Riječ je o mehanizmu za krajnju nuždu u ozbiljnom izvanrednom stanju s plinom tijekom kojeg su kupci zaštićeni mehanizmom solidarnosti ugroženi i tijekom kojeg tržište više ne može isporučiti potrebne količine.

Države članice u skladu s člankom 13. stavkom 10. do 1. prosinca 2018. bilateralno dogovaraju sporazume o solidarnosti, uključujući tehničke, pravne i financijske aranžmane kako bi solidarnost funkcionirala u praksi. Tim sporazumima o solidarnosti provodi se solidarnost u praksi, ali njihovo nepostojanje ne utječe na pravnu obvezu. Kako bi se olakšali bilateralni sporazumi o solidarnosti, Komisija je donijela Preporuku (EU) 2018/177, u kojoj je preporučila koje tehničke, pravne i financijske elemente treba uključiti u bilateralne sporazume o solidarnosti.

U trenutku sastavljanja ovog teksta sklopljeno je samo 8 od 40 sporazuma o solidarnosti, i to između Austrije i Njemačke, Danske i Njemačke, Estonije i Latvije, Latvije i Litve, Italije i Slovenije, Estonije i Finske, Danske i Švedske te Slovenije i Hrvatske.

Kako je navelo više država članica, napretka nema zbog tehničke složenosti, nedostatka stručnjaka u nacionalnim upravama i političkih poteškoća u postizanju dogovora, posebice u vezi s financijskom naknadom.

Komisija je u svibnju 2020. zbog nedovoljnog napretka poslala službenu opomenu 25 država članica jer se ne pridržavaju odredbi o solidarnosti. Komisija održava sastanke s državama članicama u okviru paketa o povredama na kojima se raspravlja o kršenju odredbi o solidarnosti. Osim toga, Komisija je ponudila pomoć u olakšavanju rasprava među zainteresiranim državama članicama s ciljem otklanjanja postojećih poteškoća.

Razvoj zakonodavstva

Kako bi sporazumi o solidarnosti bili djelotvorni i funkcionalni te kako bi se nadoknadio nedostatak bilateralnih sporazuma, Komisija je u prosincu 2021. predložila izmjenu Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom donošenjem **paketa mjera za tržište vodika i dekarboniziranog plina** kako bi se uvela zajednička pravila solidarnosti koja su primjenjiva u slučaju nepostojanja bilateralnih sporazuma.

Budući da međuinstitucijski pregovori o tom paketu nisu bili blizu zaključenja tijekom krize 2022., ministri EU-a donijeli su 19. prosinca 2022. izvanrednu **Uredbu o solidarnosti**, kojom se utvrđuju zadana pravila solidarnosti primjenjiva u slučaju nepostojanja bilateralnih sporazuma uz ograničenje maksimalne naknade za solidarnost. Osim toga, Uredbom o solidarnosti solidarna je zaštita privremeno proširena na kritične količine plina za sigurnost opskrbe električnom energijom, dok je obveza solidarnosti privremeno proširena na države članice koje imaju terminale za UPP.

Uredba o solidarnosti donesena je na temelju članka 122. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), što znači da je riječ o privremenoj hitnoj mjeri koja istječe krajem 2023. Ako se paket mjera za tržište vodika i dekarboniziranog plina ne donese prije tog datuma, situacija će se u tom pogledu vratiti na situaciju prije krize, kako je prethodno opisano.

Testiranje solidarnosti (probna vježba)

Kako bi testirala odredbe o solidarnosti Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom i Uredbe o solidarnosti, Komisija je u prosincu 2022. s državama članicama i ENTSOG-om provela zajedničku probnu vježbu.

Utvrđeno je više pitanja koja je potrebno dodatno razmotriti:

- većina sudionika složila se da se UPP-om može omogućiti dodatna fleksibilnost u kriznoj situaciji. Međutim, za solidarnost u pogledu UPP-a bili bi potrebni tržišni mehanizmi i intervencija nadležnog tijela pod uvjetom da su iscrpljene sve tržišne mjere, što bi trebalo dodatno obrazložiti,
- utvrđeno je da ne postoji pravna osnova za zahtijevanje solidarnosti putem plinovoda za susjednu državu članicu koja nije izravno priključena,
- smatralo se da je postupak nejasan ako država članica primi dva zahtjeva za solidarnost,
- sudionici su izrazili želju da se na solidarnost putem plinovoda primjenjuje 24-satno razdoblje, no 72 sata mogla bi i dalje biti relevantna za solidarnost u pogledu UPP-a.

Dodatne pojedinosti o testiranju solidarnosti dostupne su u SWD(2023) 323.

4. Zaključak

Sigurnost opskrbe plinom u Europi poboljšala se od prošle godine zahvaljujući uspješnoj provedbi dodatnih mjera u EU-u i državama članicama u svim ključnim područjima energetske politike. S obzirom na rusku upotrebu energije kao političkog i gospodarskog oružja, **EU je u duhu solidarnosti zajednički poduzeo mjere kako bi smanjio svoju ovisnost o ruskim fosilnim gorivima** i pritom nastavio **rješavati pitanje klimatske krize** ubrzanjem napora za **povećanje otpornosti kritične infrastrukture** i kritičnih tijela EU-a. **Proširenje i uvođenje obnovljive energije proizvedene u Europi** znatno su ubrzani. EU je ojačao veze s međunarodnim partnerima kako bi **diversificirao opskrbu energijom** i poduzeo koordinirane mjere za povećanje pripravnosti, među ostalim mjere povezane sa skladištenjem plina ili smanjenjem potražnje.

Međutim, **i dalje postoje rizici** za sigurnost opskrbe plinom u Uniji, npr. potpuno zaustavljanje uvoza iz Rusije, incidenti povezani s infrastrukturom, nepovoljni vremenski uvjeti, povećanje potražnje za plinom u Europi ili poteškoće u isporuci UPP-a.

Osim toga, energetska sustav u postupku je **prelaska na dekarbonizaciju** zahvaljujući sve većoj integraciji plinova iz obnovljivih izvora i plinova s niskim emisijama ugljika te sve većoj elektrifikaciji. Tom se transformacijom energetske sustava poboljšava sigurnost opskrbe plinom zahvaljujući smanjenju ovisnosti EU-a o fosilnim gorivima i posebno prirodnom plinu. **Strukturu sigurnosti opskrbe plinom u budućnosti će biti potrebno prilagoditi kako bi obuhvaćala plinove iz obnovljivih izvora i plinove s niskim emisijama ugljika, među ostalim biometan i vodik, kao i daljnju elektrifikaciju i sektorsku integraciju energetske sustava.**

Novi okvir trebao bi se temeljiti na **paketu mjera za tržište vodika i dekarboniziranog plina** nakon njegova donošenja te bi ga trebao dopunjavati. Sve veći razvoj plinova iz obnovljivih izvora i plinova s niskim emisijama ugljika, među ostalim biometana i vodika, te sve veća elektrifikacija energetske sustava temeljni su elementi koje će biti potrebno uzeti u obzir pri budućoj izradi pravnog okvira za sigurnost opskrbe kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe plinom i podržali ciljevi dekarbonizacije EU-a.

U ovom se izvješću navodi niz mogućih poboljšanja strukture sigurnosti opskrbe plinom u EU-u. Kako je navedeno u članku 17. Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom, izvješće služi kao osnova za daljnja razmatranja povezana s mogućim budućim prijedlogom Komisije o izmjeni te uredbe.